

Advies aan de raad m.b.t. Uitvoeringsplan Zonnevelden

Geachte raadsleden,

Op 15 juni is in de raadscommissie Fysiek Domein het 'Uitvoeringsplan Zonnevelden' besproken. De commissie heeft geconstateerd dat het voorgestelde uitvoeringsplan niet voldoet. Die conclusie ligt in lijn met de zorgen van de toen aanwezige insprekers (zie de bijlagen voor de inspreektekst). Een aantal zorgen blijft echter nadrukkelijk bestaan en wel ten aanzien van:

1. participatie
2. transparantie
3. regie

Ad1 In november 2020 is door wethouder Klomps participatie in het besluitvormingsproces toegezegd aan bewoners (toen verenigd in een stichting in oprichting). Tot op heden is daar niets van terecht gekomen. De participatie is 'doorgeschoven' naar de initiatiefnemers van zonnevelden en vindt formeel plaats aan het einde van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO). Dat wil dus zeggen inspraak komt er pas als de hoofdlijnen allang vast liggen, de planvorming feitelijk dichtgetimmerd is, 'mosterd na de maaltijd' dus.

Ad2 Schriftelijk zijn door de bewonersgroep vragen gesteld. Daarop zijn teveel ontwijkende antwoorden gekomen:

- Essentiële informatie zoals het aanwezige areaal aan zonnepanelen (en de energieopbrengst daarvan) zou pas bekend worden *na* de commissievergadering en wel op 23 juni. De commissie werd dus geacht besluiten te nemen zonder over essentiële actuele informatie te beschikken.
- Op onze vragen met welke marktpartijen de gemeente reeds in gesprek is, werd niet ingegaan ("want in deze fase van het proces worden geen toezeggingen aan partijen gedaan"). Tijdens de commissievergadering bleek uit de beantwoording van vragen uit de commissie aan de wethouder, dat er wel degelijk gesprekken plaats vinden (volgens LTO ook met buitenlandse investeerders), maar dat de namen niet vrij gegeven worden. Pijnlijk duidelijk is, dat er door B&W al voorgesorteerd wordt op weilandgebonden ontwikkelingen. Daarvan getuigt ook de presentatie van de 'kansenkaart'. Hiermee wordt voorbijgegaan aan besluitvorming binnen de raad.

Ad 3 We hebben gevraagd waarom niet proactief door de gemeente invulling gegeven wordt aan de eerste twee treden van de zonneladder. Daarop is geen duidelijk antwoord gekomen.

- We zien dat de gemeente de weg van de minste weerstand volgt door in te zetten op de laatste sport van de zonneladder (weilanden), in plaats van op daken, braakliggend terrein, infrastructuur etc.
- In het raadsvoorstel 'Uitvoeringsplan Zonnevelden' 6 juli 2021, wordt op pag.3 verwezen naar de juridische procedure voor een omgevingsvergunning. De suggestie wordt in de tekst gewekt dat B&W bevoegd zijn om te beslissen over aanvragen voor een omgevingsvergunning *zonder voorafgaand advies van de raad*. Voor zo'n belangrijk beleidsveld als de energietransitie is dat een Gotspe. Al helemaal omdat het de intentie is van B&W om het over te laten aan marktpartijen. En daarmee is zowel de raad als B&W de regie kwijt.

Bij de afwijzing van het raadsvoorstel 'Uitvoeringsplan Zonnevelden' kreeg de wethouder het verzoek van de commissie om opnieuw naar de gehele procedure te kijken en met een nieuw voorstel te komen. Wethouder Klomps heeft daarop de raad gevraagd met voorstellen te komen met betrekking tot richtlijnen en procedure.

Wij, als insprekers tijdens de commissievergadering op 15-6-2021, hechten er zeer aan om de raad hiervoor een aantal concrete suggesties te geven ter verbetering van voorbereiding, ondersteuning en aansturing.

Wij adviseren het volgende:

- Zorg voor een **ruime ambtelijke ondersteuning** voor de energietransitie (niet slechts 2 a 3 ambtenaren). Let op: *“denk groot en doe klein”* in de woorden van Tjeenk Willink. We zitten immers op een kantelpunt in de tijd waar het om energie en klimaat gaat. **Neem de regie en werk proactief.** Alleen met goede ondersteuning kan adequaat in overleg getreden worden met Rijk, Rijkswaterstaat, provincies (Utrecht en Noord-Holland) en omliggende gemeenten, waar zeer verschillende benaderingen blijken te zijn van de wijze waarop het energieprobleem moet worden opgelost. Alleen met goede ondersteuning kan tegenwicht geboden worden aan slechte plannen vanuit de markt en omliggende gemeenten en kunnen eigen ideeën en initiatieven ontwikkeld worden!
- Houd vast aan de eerste twee sporten van de zonneladder. De opgestelde zogenaamde *‘kansenkaart’* kan de prullenbak in. De uitgangspunten voor zo’n kaart deugen niet.
- Ga in overleg met onpartijdige deskundigen, zoals ‘NederLand Boven Water’, het Planbureau voor de Leefomgeving, de Provinciale Milieufederaties, Architectuur Lokaal.
- Bevorder een actieve participatie van de bevolking, onder andere door een door wethouder Klomps toegezegde ‘participatieraad’ op te tuigen.
- Maak een *strategisch actieplan voor de aanleg van zonneparken waarin de samenhang met de andere beleidsvelden* wordt aangegeven:
  - Zo moeten bij aanleg/herstructurering/intensivering van bedrijventerreinen (o.a. Breukelerwaard) en bedrijfspanden verordeningen worden opgesteld voor de verplichte aanleg van zonnepanelen. Waar mogelijk moet subsidietoekenning plaats vinden.
  - Verplicht de aanleg van zonnepanelen bij nieuwbouw van woningen (ook hier waar mogelijk subsidietoekenning).
  - Gestreefd wordt naar meer duurzame landbouw en vermindering van CO-2 uitstoot. Combineer daartoe de eventuele aanleg van zonneparken (als alle aanlegmogelijkheden op harde grond zijn benut) met *vernatting van veenweidegebieden* (vernatting voorkomt/bepert CO-2 uitstoot).
- Monitor de aanleg van zonnepanelen. Om te beginnen zal een goede inventarisatie gemaakt moeten worden van het totale aanwezige oppervlak aan zonnepanelen in de gemeente (op woningen en bedrijfsgebouwen/stallen e.d.). Pas dan is er een ‘dashboard’ beschikbaar waarmee gestuurd kan worden. De gemeente weet bijvoorbeeld dat er 32.000 bomen staan, dus dan moet het geen grote opgave zijn voor het ambtelijk apparaat ook het aantal zonnepanelen te inventariseren en de mutaties bij te houden.
- Inventariseer in samenwerking met Rijkswaterstaat de energieopbrengst met zonnepanelen die mogelijk is op en langs de A2 (middenberm, geluidswallen en langs de vangrail).
- Inventariseer de mogelijkheden voor aanleg op/boven parkeerterreinen, langs spoorrails, op en langs viaducten en bruggen.

Wij zijn gaarne bereid e.e.a. zowel mondeling als schriftelijk toe te lichten. Onze gegevens zijn ambtelijk bekend,

Dennis Jannette Walen, Ron van Bekkum, Richard de Winter

Bijlage: insprekteksten raadscommissievergadering Fysiek Domein, Uitvoeringsplan Zonnevelden, 15 juni 2021, bewoners Garstenpolder

Inspraak Dennis Jannette Walen bij Raadscommissie Fysiek Domein, Uitvoeringsplan Zonnevelden, gemeente Stichtse Vecht, 15 juni 2021

Als bewoner (lid bewonersgroep 'Energietransitie Garstenpolder') maak ik me ernstig zorgen over de aanpak van de gemeente t.a.v. een van de meest ingrijpende ruimtelijke opgaven voor de komende decennia: de uitvoering van de voorgenomen energietransitie.

Kort samengevat: het gaat om een mondiaal probleem wat op kleine schaal moet worden uitgewerkt (ook binnen onze gemeente en dan nog in uiteenlopende gebiedsdelen). Tjeenk Willink waarschuwde in november 2019 in zijn visie over '*Energietransitie als gebiedsontwikkeling*' dat dit alleen succesvol kan met "*groot denken en klein doen*" en hij waarschuwde ook: gebiedsontwikkeling of breder nog ruimtelijke ordening "*is geen koopwaar maar habitat*". Bij de energietransitie gaat het er niet om dat er een goede businesscase uit de bus rolt, maar om het *duurzame behoud en bevorderen van onze leefomgeving*.

Het transitievraagstuk wordt ons inziens door de gemeente *niet op het juiste schaalniveau* begrepen en mede daarom *met onvoldoende ambitie* aangepakt.

Concreet stellen we de volgende vragen aan de raad:

- Leidt de decentrale aanpak van de energietransitie waar de gemeente zich aan conformeert, wel tot een wenselijke uitkomst? Waarom geen bundeling van krachten? Welke energieopbrengst en landschapswinst kan er behaald worden bij slimme combinaties met buurgemeenten, provincie en Rijk? Wat als meer windenergie op zee zou worden gerealiseerd?
Om dat in beeld te krijgen is menskracht nodig en de wil om over grenzen heen te denken.
- Daarop aanhakend, waarom worden er maar een paar (voor zover wij weten 2 a 3) ambtenaren extra ingezet om zo'n belangrijke opgave te tackelen? Dat is een enorme onderschatting van het probleem en onderschatting van de veelal onomkeerbare gevolgen van de aanpak, vooral voor bewoners, bedrijven, en recreanten.
- B&W willen 0,1 TWH per 2030 realiseren op *basis van een kanskaart zonnevelden*. Dat houdt in het opofferen van landschap ter grootte van 100 ha in delen van de gemeente. Wat is het perspectief na 2030? Gaan we het dan weer zo doen? Wat blijft er dan nog over van de unieke landschappelijke en cultuurhistorische waarden in Stichtse Vecht? Wat voor gevolgen heeft die kanskaartbenadering voor de habitat van de bewoners en bedrijven?
- Er wordt in deze gemeente uitgegaan van zonneparken (gelukkig geen windturbines!) die op weidegrond zouden moeten komen. Waar is de ambitie ten aanzien van zonnevelden op harde grond (op daken, langs en op/boven bestaande en nieuwe infrastructuur)? In de concept Omgevingsvisie Stichtse Vecht staan wel voornemens ten aanzien van de zonneladder, maar in de huidige beleidsuitwerking blijft er niets van over.
- Waarom is men uitgegaan van de consultatie van marktpartijen, partijen gericht op winstgevendheid en snelle realiseerbaarheid? Waarom geen organisaties zonder primair winstoogmerk, zoals 'NederLand Boven Water' of 'Vrij op Naam'?
Waar blijft de input van bewoners? Tot op heden is alleen sprake geweest van een marginale inspraakmogelijkheid (wij zijn daar overigens nooit voor benaderd); juridisch voldoet de gemeente aan zijn inspraakplicht (marginaal is wettelijk voldoende), maar *voor een werkelijke procesgerichte inspraak van betrokken bewoners geeft de gemeente niet thuis*. Het plakken van stickertjes in 2019 van een aantal bewoners in aanloop naar een zogenaamde kanskaart waar eventueel zonneparken zouden kunnen komen, is een lachertje: ze zijn daar geplakt waar men niet zelf woont.
- En dan last but not least: B&W heeft via haar ambtenaren laten weten *géén regierol* te willen nemen. Een Gotspe. *Dit is klein denken en groot aanrommelen*. Zo zal nooit het gewenste resultaat bereikt worden voor het behoud van de bijzondere waarden van ons landschap en zullen de ambities ten aanzien van de noodzakelijke energietransitie alleen maar met veel weerstand en moeite kunnen worden bereikt.

Ik verzoek u B&W te motiveren wèl regie te nemen en de genoemde pijnpunten serieus aan te pakken.

Dennis Jannette Walen

djannettewalen@hetnet.nl

Inspraak Richard de Winter bij Raadscommissie Fysiek Domein, Uitvoeringsplan Zonnevelden, gemeente Stichtse Vecht, 15 juni 2021

Als betrokken bewoner wil ik u graag meenemen in de zorgen die ik heb.

De gemeente geeft op haar website aan dat men de landelijke zonneladder uit de Nationale omgevingsvisie hanteert. D.w.z. eerst op daken, vervolgens onbenutte terreinen, ten derde autowegen, spoor etc. en tot slot landbouwgrond/natuur. Op voorhand wordt gezegd: we hebben niet voldoende grond om onze doelstelling door invulling van de eerste drie treden van de zonneladder te halen.

Helaas, te klein gedacht. Er is niet vanuit proactieve/creatieve houding gekeken naar wat de eerste drie sporten van de ladder voor mogelijkheden hebben. Dit moet in samenwerking met de provincie en Rijkswaterstaat. Dat kan de gemeente niet alleen als men slechts een zeer beperkt aantal ambtenaren beschikbaar stelt.

Word gevraagd in hoeverre de gemeente zelf initiatieven ontwikkelt om infrastructuur te benutten voor zonnepanelen? Dan wordt gesteld dat men wel naar de mogelijkheid wil kijken, maar dat men vanuit de regiagedachte kijkt naar wat marktpartijen doen.

Kortom weinig ambitie en direct de focus op de vierde sport: de weilanden in het noorden van de gemeente. Lekker makkelijk, weinig inwoners, veel koeien. Kortom een zeer zorgelijke basishouding.

Andere gemeenten pakken dit anders aan. Bijvoorbeeld de gemeente Bloemendaal legt enorme zonnevelden aan boven parkeerplaatsen. De gemeente Hoogeveen en Emmen leggen samen met Rijkswaterstaat en de provincie in de middenberm en langs de vluchtstroken over een lengte van 42 km langs de A37, een energiesnelweg aan. Zie ook het 20.00 uur journaal van maandag 14 juni.

In diverse delen van Nederland adverteren gemeenten actief op hun geluidsschermen, taluds, parkeerplaatsen, langs snelwegen etc. om daar zonnepanelen te plaatsen.

Er is geen sprake van een vergelijkbare aanpak in onze gemeente. Nee, wij gaan direct met ondernemers praten, die hun oog hebben laten vallen op weiden in de noordelijk deel van de gemeente.

Wij als bewoners worden al door partijen benaderd of we grond willen verkopen voor zonneweiden. Immers er is maar één groot zoekgebied door de gemeente benoemd en dat is het noordelijk deel (lees de Garstenpolder). Daar moet het gebeuren.

Een zoekgebied waarvan de ondernemers ook letterlijk zeggen in het verslag van de marktconsultaties: het is niet helemaal duidelijk waarom bepaalde gebieden (lees zoekgebieden) een bepaalde kleur hebben gekregen. Bewoners hebben over die criteria ook vragen gesteld. Die hebben conform de ondernemers dezelfde vage antwoorden gekregen.

Kortom ik vraag de raad B&W aan te sporen opnieuw hun huiswerk te doen en proactief en creatief aan de bak te gaan met de eerste drie sporten van de zonneladder.

Wat zijn bijvoorbeeld verschillende mogelijkheden?

- Maak gebruik van de A2 (middenbermen, geluidswallen en langs de vangrail).
- Benut de nieuwe bedrijventerreinen (Breukelerwaard) die aangelegd worden.
- Verplicht de aanleg van zonnepanelen op grote schaal bij nieuwbouw van huizen, bij het nieuwe spoorwegstation.
- Koop wind op zee op, etc.

En pas als dit in de komende jaren helemaal is benut, dan valt te overwegen de 4e sport van de zonneladder, weilanden, als overweging mee te nemen.

En zeg nu niet dan gaan we het niet halen. Onzin. Er is op voorhand vanuit de gemeente te klein gedacht en er is een neiging tot groot aanrommelen. Dat moeten we toch echt voorkomen.

Richard de Winter

Inspraak Ron van Bekkum bij Raadscommissie Fysiek Domein, Uitvoeringsplan Zonnevelden, gemeente Stichtse Vecht, 15 juni 2021

Geacht College, Geachte Raadsleden, Voorzitter,

Ik wil kort ingaan op een aantal zaken waar ik en mijn burens zich zorgen over maken.

- De kansenkaart
- De impact van zonneweides
- De Zonneladder
- De grote opgaven waar de gemeente nog meer voor staat
- Inspraak van inwoners
- Hoe verder

De Kansenkaart:

Wij zijn niet aanwezig geweest bij de sessies die de gemeente heeft georganiseerd in maart 2019. Maar wat wij er van begrijpen is dat in drie sessies, met 30 deelnemers per sessie, er stickers zijn geplakt om kansrijke gebieden aan te wijzen. Welke uitgangspunten daarbij zijn gehanteerd is onduidelijk.

Wij zien wel iets gebeuren wat op dit moment in alle RES'en in heel Nederland gebeurt, wegduwen. De zonneweides zijn weggeduwd naar de meest noord-westelijke, dun bevolkte uithoek van de gemeente.

Als participatie en democratie een kwestie is van "meeste stemmen gelden", dan is dit een logische consequentie. Het aantal inwoners is in die uithoek immers het kleinst. Al helemaal als het gaat om het aantal mensen dat straks uitzicht heeft op die zonneweides.

Als die kleine groep inwoners vervolgens daar iets over zegt valt de term NIMBY vrij snel. In mijn ogen is dat een wat gratuite opmerking van mensen die weten dat er in hun eigen achtertuin geen zonneweides zullen komen.

Wij hebben in een sessie met ambtenaren gevraagd hoe de verschillen tussen rood, oranje en groen tot stand zijn gekomen. De door de gemeente geconsulteerde marktpartijen hebben dezelfde vraag gesteld. Het antwoord is niet duidelijk.

De impact van zonneweides kunnen wij nog niet helemaal overzien. Eén van de stickerplakkers die de Garstenpolder als kansrijk heeft benoemd had wel een suggestie: "doe het niet over de volle lengte langs het fietspad want dat is best lelijk".

Overigens, vanaf het duurste stuk fietspad uit de gemeente, de fietsbrug in Nigtevecht, waar de start is van recreatieve fietsroutes langs de forten, die de stelling van Amsterdam vormen, heb je straks een niet te vermijden uitzicht op zonneweides. Deze fietsroutes zijn overigens niet in de concept-Omgevingsvisie opgenomen.

Wij hebben ons verdiept in de **zonneladder**. Het blijkt, ook uit gesprekken met betrokken ambtenaren, dat de gemeente de zonneladder niet volgt. Er wordt vol op weilanden ingezet terwijl dit de laatste sport van de ladder is. Braakliggende terreinen, industrieterreinen, parkeerplaatsen en langs infrastructuur zoals de A2 en het Spoor hebben een lagere prioriteit.

Ik weet niet of u gisteravond het journaal van 8 uur heeft gezien. Maar Rijkswaterstaat ziet juist wel veel ruimte langs de snelwegen. Daar zou de focus moeten liggen.

In Limburg is succesvol een zonnepark gerealiseerd direct naast een natuurgebied. In Stichtse Vecht zijn zoekgebieden direct naast natuur juist weer uitgesloten. Met andere woorden: De gemeente stelt de zonneladder te hanteren, maar de praktijk is precies andersom. Criteria op basis waarvan de zoekgebieden zijn vastgesteld zijn niet helder.

De grote opgaven van de gemeente gaan verder dan de energietransitie. Woningbouw en een reductie van CO₂ en stikstof uitstoot en een verduurzaming van de landbouw zijn allen verstrengeld met elkaar. Daarom begrijpen wij de strategie van de gemeente niet. Als zelfs Marjan Minnesma van Urgenda aangeeft dat je weilanden niet moet inzetten voor zonnevelden moet je toch echt even verder na gaan denken. Verduurzaming van de landbouw vraagt immers om meer grond. Zonneweides hebben daar dus een negatieve invloed op. En als je dan toch al weidegebieden meent aan te moeten wijzen dan moet je veenweides aanwijzen. Door verdroging van veenweides krijg je een forse CO₂ uitstoot. Dat voorkom je door te vernatten. Omdat je dan niet meer op dezelfde wijze kan boeren in dat gebied, kan je daar financieel compenseren met

zonneveld inkomsten. Als dan de Garstenveld ingekleurd zou zijn precies op de veengrenzen dan begrijpen wij het nog een beetje. Maar dat is niet het geval.

Goede komgronden, klei, zijn aangewezen als kansrijk. De helft van de veengronden zijn juist weer rood gekleurd.

De inspraak van inwoners functioneert op dit moment niet. Sinds november 2020, toen Richard de Winter namens ons heeft ingesproken, zouden wij actief betrokken worden in iets dat wethouder Klomps een 'participatieraad' heeft genoemd. Dat gebeurt niet. De laatste sport van de zonneladder wordt ingezet en verder lijkt de gemeente het aan de markt over te laten die op haar beurt dan maar dat participatie traject moet doorlopen.

De complete opgave waar de gemeente voor staat laat dit niet toe. Een masterplan moet leidend worden in alles wat wij in deze gemeente doen. Wij hebben planologen, de architecten van 'Nederland Boven Water' in ons netwerk en willen meewerken aan dat masterplan.

Dus eerst op de daken, langs de snelwegen en het spoor. Pas daarna, als het nodig blijkt, in de weilanden.

Maar dan wel met een goed doordacht plan zodat boeren die in willen zetten op zonnevelden dit op veengronden doen EN boeren die willen blijven boeren meer ruimte krijgen. Slim herverkavelen dus. Over de grenzen heen kijkend

Hoe nu verder?

Ik begrijp heel goed dat je als raadslid en college blij bent dat er op enig moment besluiten worden genomen en dat beleid wordt vastgesteld. Maar wat er nu is voorligt is niet goed en de route die de gemeente nu bewandelt is niet OK. Ik weet dat het niet eenvoudig is om terug te komen op reeds genomen besluiten. Maar het uitvoeringsplan zonnevelden is niet goed genoeg.

Ron van Bekkum